

Vedlegg 4: Uttalelser til melding om oppstart av verneplanprosess på statsgrunn i Hemnes, Vefsn, Grane og Hattfjelldal kommuner.

Formell oppstart av verneplanarbeidet med kunngjøring av oppstartsmeldinga for de 18 aktuelle områdene ble sendt ut 02.06.2020. Det kom inn 17 skriftlige innspill til oppstartsmeldinga: **Direktoratet for mineralforvaltning, Hattfjelldal kommune, Helgeland kraft nett AS, Hemnes kommune, Jostein Arve Lorås, Landbruksdirektoratet, Naturvernforbundet, Nordland Fylkeskommune, Norsk Bergindustri, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Riksantikvaren, Sametinget, Skognæringsforum Nordland, Språkrådet, Statens kartverk, Statens vegvesen og Statnett.** Vi har i tillegg tatt med innspillene som kom på de åpne kontordagene vi hadde i kommunene, samt innspill fra befaringer med Statskog og møter med de 4 berørte reinbeitedistriktene. Statsforvalterens kommentarer til innspillene er skrevet i kursiv.

Merknader til verneforslaget

Generelt

Riksantikvaren viser til Fylkeskommunen som høringspart for kulturhistoriske interesser i slike saker, og behandler derfor ikke saken.

Statens vegvesen har ingen merknader til oppstarten av planarbeidet.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ber Statsforvalteren om å sende verneforslag til Unikraft AS og Helgeland Kraft Vannkraft. Unikraft AS eier Svartvasselva minikraftverk som grenser til det foreslåtte verneområdet Svartvasselva og utvidelsen av Danielåsen naturreservat. Helgeland Kraft Vannkraft eier kraftverk og har konsesjon for regulering av Grytåvassdraget og overføring av Hundflavassdraget, om verneforslaget.

***Statsforvalteren** har sendt verneforslag til Unikraft AS og Helgeland Vannkraft AS. Adresselista for utsending av verneplanen på høring vil bli oppdatert med Unikraft AS og Helgeland Vannkraft AS.*

Fylkesrådet er i utgangspunktet positiv til at områder med stor biologisk verdi blir vernet. Dette er viktig for bevaring av artsmangfold. Det er også viktig at felles naturressurser forvaltes med en god balanse mellom bruk og vern.

Prosess

Naturvernforbundet ber om to representanter i referansegruppa (Jostein Lorås og Tage Vedal).

***Statsforvalteren** tar dette innspillet til følge og gir Naturvernforbundet to representanter i referansegruppa.*

Grane kommune v/Ellen Schjølberg mener det er viktig at folk som bor i nærheten av de foreslåtte verneområdene får komme med opplysninger, og spør om det er mulighet

for et webinar senere i verneprosessen, der alle som ønsker det kan få informasjon og stille spørsmål.

Statsforvalteren ønsker å legge opp til stor grad av medvirkning og vi håper vi får muligheten til å arrangere åpne møter, åpent kontor og befaringer. Dersom dette viser seg å ikke bli mulig er det absolutt en god løsning å holde et webinar.

Asgeir Almås mener det er problematisk at skogvern på statsgrunn fører til at staten gir seg selv erstatning og det kommer ikke noe til gode lokalt i kommunene. **Janne Nordås** mener det er viktig at kommunen tilføres midler og stillinger for å kunne formidle kunnskap om vern. Det er både behov for naturguider, oppsyn, samt midler til et besøkssenter.

Statsforvalterens kommentar: Erstatningsreglene følger naturmangfoldloven. Regjeringen avgjør hvem som skal forvalte verneområdene og hvilke midler/stillinger som følger med.

Navn

Statens kartverk og **Språkrådet** mener at skrivemåten Dempa ikke er godkjent som skrivemåte, og tilrår skrivemåten Dimpa. Språkrådet tilrår i tillegg skrivemåten Stavvassdalen og Dimpa som navn på naturreservatet.

Statsforvalterens kommentar: Området Dimpa, som ligger inntil Lomsdal-Visten nasjonalpark, vil bli innlemmet i nasjonalparken dersom det blir vernet. Den delen av området Stavvassdalen-Dempa som ikke blir innlemmet i nasjonalpark foreslår vi som Stavvassdalen naturreservat.

Statens kartverk og **Språkrådet** gjør oppmerksom på at eksisterende navn på naturreservatet Skarmodalen ikke er registrert i SSR, og foreslår navnet Skardmodalen naturreservat.

Statsforvalteren endrer navnet på den foreslåtte utvidelsen av naturreservatet til Skardmodalen.

Statens kartverk og **Språkrådet** påpeker at Litlfiplingdalselva er vedtatt skrivemåte for naturnavnet og navnet på det eksisterende verneområdet. **Kartverket** ber om at det kommer tydelig fram i høringen hva som skal være navnet på naturreservatet, i og med at navnet på utvidelsen er Jerpåsen.

Statsforvalteren endrer navnet til utvidelsesområdet til Litlfiplingdalselva, og foreslår en navneendring på det eksisterende verneområdet i tråd med det vedtatte skrivemåten som er Litlfiplingdalselva naturreservat.

Språkrådet påpeker at i Sentralt navneregister (SSR) er *Austervefsn* registrert som navn på dalen sørvest for verneområdet. Språkrådet ber Statsforvalteren avklare med Kartverket om skrivemåten av navnet på naturreservatet skal rette seg etter navnet på denne dalen.

Statsforvalteren ønsker i utgangpunktet å gi naturreservatet navnet til elva, som lokalt er Auster-Vefsna, men endrer navnet til den godkjente skrivemåten Austervefsna til høringen.

Språkrådet påpeker navnet Litfjellia ikke er registrert i SSR, men skrivemåten må følge vedtatt skrivemåte for fjellnavnet, altså Litlfjellia.

Statsforvalterens kommentar: Litfjellia vil bli innlemmet i det foreslåtte verneområdet Litlfjellet naturreservat.

Språkrådet tilrår å bruke og fremfor bindestrek i navnet på det foreslått området Breiskardet-Båtskardet, altså Breiskardet og Båtskardet naturreservat.

Statsforvalteren endre navnet på det foreslåtte naturreservatet til Breiskardet naturreservat.

Språkrådet har bedt Kartverket reise formell navnesak på navnet Spelremvatnet. Statsforvalteren må vente til det er gjort vedtak i saken før skrivemåten av navnet på naturreservatet kan bli fastsatt.

Statsforvalteren avventer en avgjørelse frem til navnesaken er avsluttet, men bruker navnet Spelremvatnet frem til vedtak i saken

Språkrådet viser til at selve Vassåsen ligger utenfor det foreslåtte verneområdet, og lurer på om det finnes et annet navn som vil være mer dekkende for området.

Statsforvalteren foreslår å endre navnet på det foreslåtte verneområdet til Kappfjellmoen.

Språkrådet mener at navnet Bollermolia vil være et mer dekkende navn på området.

Statsforvalteren endrer navnet på det foreslåtte verneområdet til Bollermolia naturreservat.

Språkrådet spør om «statskog» skal være med i navnet på naturreservatet som er foreslått som Svartåga statskog naturreservat?

Statsforvalteren fjerner «statskog» i navnet på det foreslåtte naturreservatet.

Språkrådet gjør oppmerksom på at navnet Holmvassdalen på eksisterende naturreservat ikke er registrert i SSR.

Statsforvalteren tar dette til orientering.

Språkrådet peker på at utvidelsen av verneområdet Simaklubben vil dekke et langt større område enn åsen Simaklubben, og ber Statsforvalteren vurdere om det finnes et annet navn som vil dekke det utvidede området bedre.

Statsforvalteren foreslår Simafjellet naturreservat.

Språkrådet ber Statsforvalteren vurdere å endre navnet fra Tuvhaugen- til Stortuva naturreservat. Stortuva ligger midt i verneområdet.

Statsforvalteren endrer navnet på det foreslåtte verneområdet til Stortuva naturreservat.

Landbruk

Generelt

Landbruksdirektoratet påpeker at dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvalteren vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støl-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området.

Statsforvalteren har, i den grad det er mulig, grenset traktorveier og bygninger ut av de foreslåtte verneområdene. I enkelte av de foreslåtte verneområdene er det noen gamle ferdssveier. Følgende formulering i forslag til verneforskrift for de foreslåtte naturreservatene ivaretar behov for vedlikehold av disse: «Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- Merking, rydding, sikring og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdssveier.»

Landbruksdirektoratet påpeker at beite vil være aktuelt i mange områder som blir foreslått vernet som naturreservat, og at det derfor bør vurderes om forskriften kan åpne for dette. Dersom det åpnes for beiting i områdene bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sankekvever. For alle tiltakene over må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene.

Statsforvalterens kommentar: Beiting er tillatt etter forskriftene. Det er også åpnet for å søke om oppsetting av gjerder og saltstein i forbindelse med beiting, samt motorferdsel i forbindelse med disse tiltakene.

Landbruksdirektoratet mener at det bør gis generelt unntak fra bestemmelsene om ferdsel i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Statsforvalteren har foreslått unntak for uttransport av syke og skadde bufé i alle verneforskriftene.

Landbruksdirektoratet forutsetter at Statsforvalterens landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse involveres i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltningen i arbeidet.

Landbruksdirektoratet forutsetter at Statsforvalterens landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse involveres i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltningen i arbeidet. Landbruksdirektoratet mener at det må framkomme tydelig av høringsdokumentene om og i tilfelle hvordan de aktuelle områdene nyttes i landbrukssammenheng, og at dersom det er landbrukshensyn i områdene som ikke ivaretas i utkast til forskrift, må dette begrunnes i høringsdokumentene.

Typiske landbruksinteresser kan være (listen er ikke uttømmende):

- Skogsbilvei som er nødvendig for skogbruk på bakenforliggende arealer
- Traktorvei i forbindelse med jordbruk
- Støl/seterområde
- Beite
- Reindrift

Statsforvalterens kommentar: Landbruk- og reindriftsavdelinga hos Statsforvalteren har vært involvert i verneplanen, og det ser ikke ut til å være andre landbruksinteresser i disse områdene enn skogsdrift og beiting. Dersom det skulle være andre landbruksinteresser i områdene håper vi å få innspill om dette i høringsperioden.

Skogbruk

Grane kommune v/Tor Stabbforsmoen og Raymond Fagerli, Hemnes kommune, Skognæringsforum Nordland, Hattfjelldal kommune og Fylkesrådet påpeker at det er vernet betydelige arealer med skog på Helgeland og i Nordland. Ytterligere vern av skog på Statskogs grunn i Hattfjelldal, Grane, Vefsn og Hemnes bør derfor begrenses mest mulig av hensyn til virkestilgangen til lokal treindustri. **Skognæringsforum Nordland og Hemnes kommune** påpeker at lokal og regional skogindustri nå begynner å få problemer med tilstrekkelig ressurstilgang for å holde bedrifter, og dermed også arbeidsplasser og lokalt og regionalt næringsliv i gang. Det er nå viktigere enn noen gang at det gjøres grundige avveieringer mellom verneverdier og næringsmessige konsekvenser. **Grane kommune v/Tor Stabbforsmoen og Raymond Fagerli** ytrer en bekymring for sysselsetting i store deler av Grane grunnet skogvern, og peker på at kommunen har tatt en stor del av vernet i Nordland. **Fylkesrådet og Hattfjelldal kommune** vil ikke anbefale at det vernes enda større arealer med produktiv skog. **Hemnes kommune** mener at de fire foreslåtte verneområdene innenfor kommunen stort sett er marginale områder, men viser til at det parallelt med verneplanprosessen på statsgrunn også pågår en prosess med frivillig vern. **Stein Are Dahl og Alf Tjønn**a påpeker at Mikkeljordmoen er viktig for skogbruket, de andre områdene i Hattfjelldal er uproblematisk. De mener det er blitt lang transportavstand for virke til Arbor siden Nesbruket er lagt ned, og at vern av Vefсна er med på å redusere virkestilgangen ytterligere. **Sølvi Andersen** mener at konsekvensene for næringen (Arbor) må bli tatt i betraktning i den videre prosessen.

Statsforvalteren mener at rapporten som Miljødirektoratet skal utarbeide vil avdekke om det er noen av områdene som utpeker seg som særdeles viktig for ressurstilgangen til skogbruket og kanskje spesielt Arbor i Hattfjelldal. Denne rapporten vil utgjøre et godt grunnlag for avveieringer mellom lokale verneverdier og næringsmessige konsekvenser.

Grane kommune v/Tor Stabbforsmoen og Raymond Fagerli ønsker vurderinger av om vern i så stort omfang vil påvirke klimaet ved nedsatt CO²-opptak.

Statsforvalteren påpeker at dette ikke vil være en del av vurderingene som skal gjøres.

Are halse mener summen av alle arealer som er vernet blir såpass store at det burde utarbeides en konsekvensutredning for næringsinteressene.

Statsforvalteren mener det er skogbruket er den næringen som blir mest påvirket av et eventuelt vern og at det vil være tilstrekkelig å utarbeide en konsekvensanalyse for skogbruket.

Statskog opplyser om at de trenger å benytte seg av traktorveien som går over Svartvasselva ved hogst av bakenforliggende område på eiendommene 83/1 og 83/2. Det er også viktig for dem å kunne oppgradere denne veien slik at det er mulig å komme til med hogstmaskiner.

Statsforvalteren legger inn en mulighet i forskrifta til å søke nødvendig motorferdsel i forbindelse med hogst av bakenforliggende skog på eiendom 83/1 og 83/2, samt nødvendig oppgradering av veien i forbindelse med slik hogst.

Konsekvensanalyse for skogbruket

Hemnes kommune mener at konsekvensanalysen for skogbruket bør omfatte både primærskogbruk og annen utmarksnæring, samt følger for utøvelse av friluftsliv.

Hattfjelldal kommune mener at de økonomiske konsekvenser av vern må utredes, både på kort, mellomlang og lang sikt. Konsekvensanalysen må ta for seg bortfall av råstoff for lokal treforedlende virksomheter, og de økonomiske konsekvenser det innebærer. Videre må utredningen ta for seg bortfall av sysselsettingsmuligheter på de areal som er vernet, og eventuelt nye verneområder. Her må hele verdikjeden tas med, fra planteskole fram til ferdig produkt fra industri.

Statsforvalteren formidler dette innspillet videre til Miljødirektoratet.

Hemnes- og Hattfjelldal kommuner mener at alle arealer med eksisterende vern, områder i prosess med frivillig vern, områder med andre verneformål som inneholder skog, samt tilliggende arealer som kan bli blokkert av et eventuelt vern, må inngå i konsekvensanalysen.

Statsforvalterens kommentar: Miljødirektoratet har sagt at eksisterende vern, områder som er foreslått som frivillig vern eller på annen måte er båndlagt for skogbruket, skal inngå i analysen.

Hemnes kommune mener at arbeidet med virkesanalysen er svært omfattende, og burde ha startet opp parallelt med kartleggingen av de biologiske verdiene. Den korte fristen som virkesanalysen skal gjennomføres etter virker lite betryggende med tanke på hvor store arealer med produktiv skog som omfattes av vern. **Hemnes kommune** mener det må være et krav at analysen har en tilfredsstillende kvalitet før arealene som nå er sendt på høring blir formelt vernet. Skissen til fremdriftsplan må vurderes å forlenges dersom det viser seg at de gode prosessene vil bli forhindret som følge av tidspress.

Statsforvalteren formidler dette innspillet videre til Miljødirektoratet.

Skognæringsforum Nordland viser til Granavoldplattformen og brev fra Klima og miljøverndepartementet til Miljødirektoratet datert 01. april 2019 «Skogvern på statsgrunn i Nordland – videre prosess» som begge understreker viktigheten av at vern skal gjennomføres på en slik måte at det får minst mulig konsekvenser for avvirkingen og skognæringen.

***Statsforvalteren** skal prøve å gjøre gode avveininger mellom vern og skogbruk etter at forslagene til vern har vært på høring og rapporten om konsekvenser for skogbruket foreligger.*

Skognæringsforum Nordland er spent på hvordan arbeidet med rapport om konsekvenser for skogbruket skal legges opp. De ønsker å holdes orientert om hvordan denne avveiningen er tenkt gjennomført.

***Statsforvalterens kommentar:** Skognæringsforum Nordland får oppdateringer om rapporten blant annet på møter med referansegruppa.*

Are halse spør om det vil bli gitt dispensasjon for hogst av allerede etablerte plantefelt.

***Statsforvalterens kommentar:** For Holmvassdalen naturreservat er det mulig å søke om dette gjennom §7 c i den eksisterende forskriften. Denne formuleringen kan legges inn i verneforskrifter i tilfeller der det er snakk om restaurering/tilbakeføring av et plantefelt til noe som ligner mer på en naturskog. Det skal da ikke plantes gran igjen etter uttaket.*

Reindrift

Sametinget mener at ivaretagelse av det samiske naturgrunnlaget må bli en del av verneformålet. Videre mener **Sametinget** at aktivitetene som er nevnt under må komme inn under generelle unntak i verneforskriften:

1. Generelt unntak for bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift
2. Generelt unntak for skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid
3. Generelt unntak for reindriftnas nødvendige uttak for brensel og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr.

***Statsforvalteren** påpeker at det samiske naturgrunnlaget er nevnt som en del av verneformålet i alle forskriftene med følgende formulering: «Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget».*

Punkt 1 og 2 er det direkte unntak for i begge forskriftene. Se henholdsvis § 6 c) og § 4 i) i verneforskriftene som er foreslått i verneplanen.

Punkt 3: Uttak av ved til brensel og for vedlikehold av reingjerder er tiltak som er søknadspliktig i de aktuelle verneforskriftene, se paragraf 7 j), se verneplanen.

Sametinget ønsker at det skal kunne gis flerårige dispensasjonstillatelser for terrengkjøretøy på barmark og helikopter ved utøvelse av reindrift.

Statsforvalteren påpeker at i henhold til forskriftene kan det gis flerårige dispensasjoner som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven.

Sametinget ønsker bestemmelser om at samiske interesser skal ivaretas ved etablering av forvaltningsordninger.

Statsforvalteren kommentar: Vi ønsker å opprette et godt samarbeid med reinbeitedistriktene i de foreslåtte verneområdene slik at samiske interesser blir godt ivarettatt i verneområdeforvaltningen.

Sametinget ber om at Statsforvalteren avklarer med berørte reinbeitedistrikt og evt. andre berørte samiske interesseorganisasjoner om behovet for konsultasjoner (jf. LO-KONVENSJONEN NR. 169 artikkel 6). De registrerer at Røssåga/ Toven reinbeitedistrikt også er berørt av andre skogsvernsprosesser som er i en begynnelsefase nå, jfr. Statsforvalterens brev av 28.4.2020 om *Oppstart av verneplanarbeid for frivillig vern av skog i Rana og Hemnes kommuner*, ref 2020/379. **Sametinget** mener at alle disse pågående sakene, innenfor distriktet, bør ses i sammenheng, og at Statsforvalteren derfor bør legge til rette for at alle sakene presenteres, og omhandles på de samme møtene mellom Statsforvalteren og den berørte reindriften i Røssåga/ Toven.

Statsforvalteren har hatt konsultasjoner/befaringer med de fire berørte reinbeitedistriktene Røssåga/Toven, Byrkje, Jillen-Njaarke og Voengelh Njaarke. Vi vil avklare behovet for videre konsultasjoner med berørte reinbeitedistrikt og eventuelle andre berørte samiske interesseorganisasjoner. I de videre konsultasjonene med Røssåga/Toven reinbeitedistrikt vil Statsforvalteren legge til rette for at også områder som er i prosess med frivillig vern vil bli presentert og omhandlet.

Byrkje-, Røssåga/Toven- og Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt påpeker at de ikke er negative til vern, men mener det er vanskelig å forholde seg til søknadsplikten for barmarkskjøring. De kan ikke på forhånd vite hvor reinen går, og hvor de er nødt til å kjøre. **Jillen Njaarke reinbeitedistrikter** er enig i at det er vanskelig å forholde seg til søknadsplikt for barmarkskjøring. Det samme gjelder rydding av flyttleier. **Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt** påpeker at det noen steder er behov for rydding med motorsag for å flytte reinflokkene. Det er hovedsakelig snakk om uttynning av småvegetasjon og rydding av nedfallstrær som sperrer veien. Optimalt bør det være en passasje på 5-10 m mellom trærne for at reinen lett skal komme fram. Det er vanskelig å forutsi hvor de er nødt til å kjøre og hvor det trengs å ryddes for å komme fram.

Statsforvalteren kan ikke utarbeide forslag til forskrifter som fritar reindrift fra søknadsplikten for barmarkskjøring, men vi kan behandle distriktsplanen som en søknad dersom det er definert hvor reindriften har behov for å kjøre eller i hvilke situasjoner det er

nødvendig å kjøre. Vi kan gi flerårige dispensasjoner. Når det gjelder rydding av flyttleier inne i reservatet påpeker **Statsforvalteren** at det er vanlig i verneforskriften å henvise til forvaltningsplan, og at rydding av vegetasjon ikke er søknadspliktig dersom man har definert flyttleiene på kart i forvaltningsplanen. Den vanlige formuleringen i verneforskriften er:

§ 4. Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig rydding og annet vedlikehold av eksisterende flyttleie og kjøretrase i reindriften, vist på kart i forvaltningsplan

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt ønsker en gjennomgang av foreslåtte verneforskrifter i fellesskap. De ønsker i tillegg en felles befaringsplan sammen med Statsforvalteren, slik at man kan se på verneområdene og eventuelle kjørespor i terrenget for å sammenligne ulike oppfatninger av hva som er «skade» og ikke.

Statsforvalteren har hatt befaringsplan med alle de berørte reinbeitedistriktene. Befaringsnotat fra hver befaringsplan legges ved verneplanen.

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt ønsker de at reindriften skal være godt representert i referansegruppa, og helst én representant fra hvert distrikt. Dette fordi hvert reinbeitedistrikt kjenner sitt område best.

Statsforvalteren mener at egne befaringsplaner/konsultasjoner med hvert reinbeitedistrikt, har vært en bedre løsning.

Byrkje reinbeitedistrikt har mye helårsaktivitet i Skarmodalen, ettersom det er gode beiteområder i området. Med den foreslåtte utvidelsen av Skarmodalen NR, i tillegg til det eksisterende Indre Pantdalen NR, vil det bli vanskeligere å utøve driften i dette området. **Byrkje reinbeitedistrikt** har en foringsplass, der det forekommer sporadisk foring, ved den foreslåtte utvidelsen av Auster-Vefsna naturreservat. **Jillen Njaarke reinbeitedistrikt** påpeker at Danielåsen er et viktig område for høstbeite. Det er mye aktivitet her. Område Olaåsen har også vært mye brukt tidligere.

Statsforvalteren har vært på befaringsplan med Byrkje reinbeitedistrikt i Skardmodalen og utvidelsen av Austervefsna for å se på deres bruk av dette området. Med Jillen Njaarke har vi diskutert bruken av de forskjellige områdene på møte, og vært på befaringsplan i Holmvassdalen.

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt opplyser om at ved Stavvassdalen er det et område ved elva som ofte blir brukt som samlingspunkt. Her er det et samlingsgjerd innenfor et av de foreslåtte områdene. **Reinbeitedistriktet** opplyser også om at det er et samlingsgjerd for rein ved Stilleelva innenfor utvidelsen av Holmvassdalen naturreservat.

Statsforvalteren har gjort en små grenseendringer i disse to områdene for å få samlegjerdene utenfor områdene som er foreslått for vern. Disse områdene er befart i felt sammen med reinbeitedistriktet. Kartene nedenfor viser grenseendringene.

Grenseendring i Stavassdalen. Selve samlegjerdet er nå utenfor forslaget til vern, men ikke gjerdene som fører til samlegjerdet.

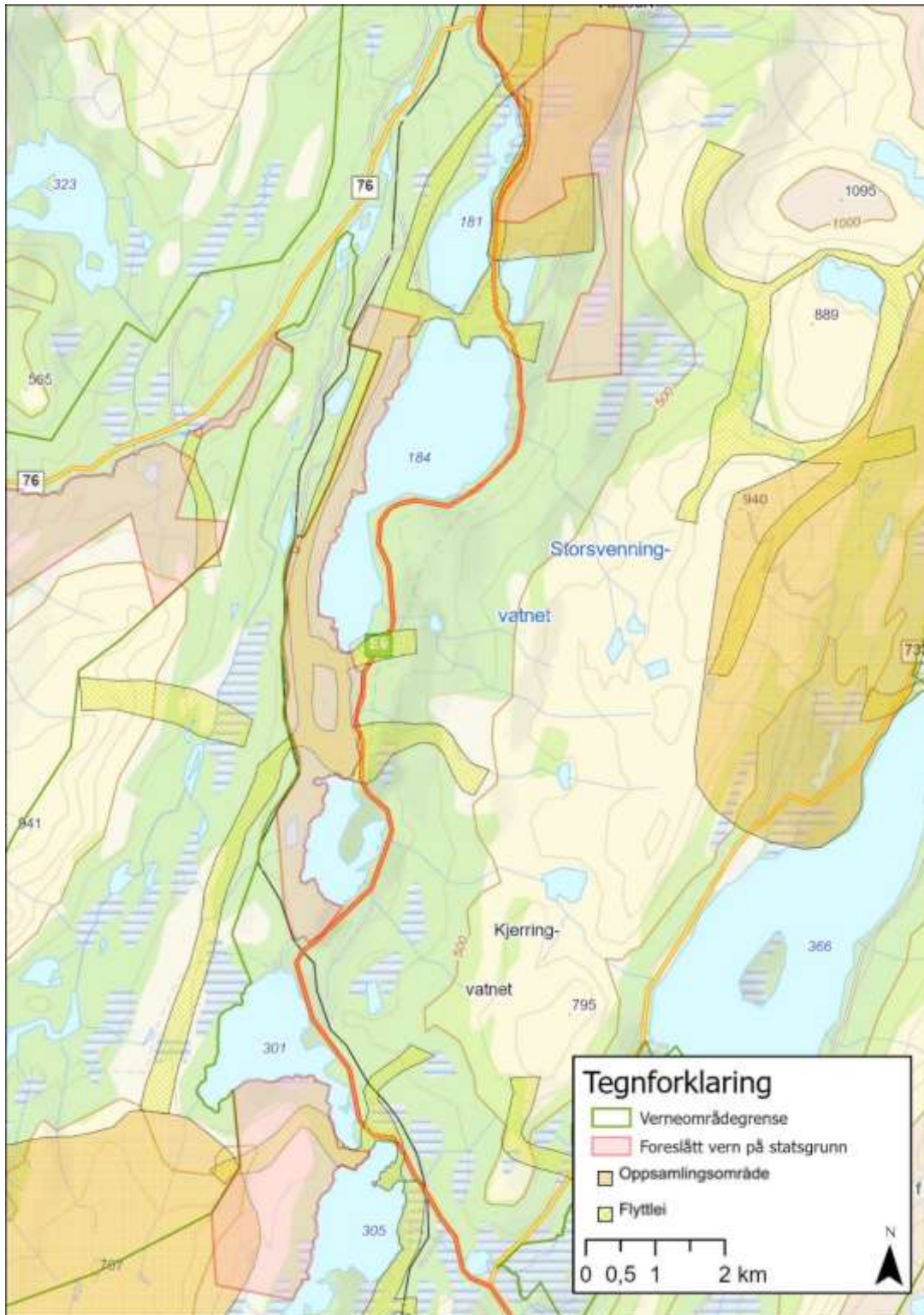

Grenseendring ved Stillelva.

Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt opplyser om at de østlige områdene som er foreslått vernet i tilknytning til Holmvassdalen, samt Breiskardet, er områder hvor reinbeitedistriktet har mye aktivitet. I disse områdene er det mange flyttleier, og reinen flyttes mellom sommerbeiter på Kappfjellet og i Holmvassdalen. Her har de behov for bruk av ATV og tohjuling under flyttingen. Spesielt er det behov for barmarkskjøring i

området som er foreslått vernet på vestsiden av Storsvenningsvatnet og Kjerringvatnet. Kartet under viser én flyttlei nord for Storsvenningsvatnet, to flyttleier mellom Storsvenningsvatnet og Kjerringvatnet, og én flyttlei mellom Sefrivatnet og Litl-Majavatn. Sistnevnte er viktig for å få en kort passasje for reinen fra dalen og opp på fjellet.

Statsforvalteren har vært på befaring med reinbeitedistriktet i dette området. Vi har gjort noen justeringer i verneforskrifta som kommer fram i befaringsnotatet (vedlegg 3 til

verneplanen). Statsforvalteren viser ellers til tidligere kommentarer på motorferdsel når det gjelder begrensninger for reindrifta.

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt påpeker at ved Grytåvatnet er det forslag til avbøtende tiltak for å opprettholde flyttlei i forbindelse med vindmølleparken på Øyfjellet. Forslaget er å etablere en alternativ trasé ved å sprengje i fjell, innenfor det foreslåtte verneområdet Grytåvatnet. Dette kommer frem i rapporten *Inngrepskartlegging og reindriftsfaglig utredning* (Protect Sapmi).

Statsforvalteren gjør ingen grenseendring i det foreslåtte vernet ved Grytåvatnet på det nåværende tidspunkt. Statsforvalteren har vært på befaring med reinbeitedistriktet for å se på området. Eventuelle endringer i forskriften gjøres etter høringa.

Røssåga/Toven reinbeitedistrikt ønsker at deres rettigheter i eksisterende verneområder også skal gjelde i de foreslåtte utvidelsene (eks. Simaklubben).

Statsforvalterens kommentar: Rettigheter reindrifta har i eksisterende verneområder, for eksempel Simaklubben naturreservat, blir videreført ved en utvidelse av dette reservatet. Vi tar utgangspunkt i den eksisterende forskriften og oppdaterer denne etter den nyeste malen for verneforskrifter fra Miljødirektoratet.

Røssåga/Toven reinbeitedistrikt mener at det vil være behov for et gjerde innenfor den foreslåtte utvidelsen av Simaklubben naturreservat. De ønsker unntak fra forskriften for dette.

Statsforvalterens kommentar: Vi har vært på befaring med Røssåga/Toven og merket av i kartet hvor dette gjerdet er planlagt. Det er lagt inn direkte unntak for å sette opp dette gjerdet i samsvar med vernekartet.

Kraftlinjer

NVE påpeker at det går to transmisjonslinjer parallelt gjennom det foreslåtte verneområdet Breiskardet-Båtskardet. Statnett fikk i 2015 konsesjon til å oppgradere de fra 300 kV til 420 kV. Den ene ble oppgradert i 2017. Det planlegges å oppgradere den andre med forventet idriftsettelse i 2020 jf Statnett Kraft-systemutredning fra 2019.

Helgeland Kraft Nett AS påpeker at det foreslåtte verneområdet Grytåga berører deres 132 kV-linje som går fra Grytåga til Marka transformatorstasjon i den sørlige delen av området. Det er også planer om å etablere kommunikasjonsløsning (OPGW) fra Marka transformatorstasjon til Laksen kraftverk som er plassert sør for Grytåvatnet. Denne vil bli etablert på eksisterende 132 kV-linje, men må vinkles av for å tilknytte Laksen kraftverk. Det vil derfor være nødvendig å etablere en ny linje fra denne til kraftverket. Den sørlige delen av verneområdet vil derfor bli betydelig berørt av tekniske inngrep (i tillegg til allerede etablerte kraftverk med tilhørende anlegg). Helgeland Kraft Nett AS mener derfor det må vurderes om verneområdet bør avgrensnes på nordsiden av vår 132 kV-linje.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- g) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall, av eksisterende energi- og kraftanlegg i verneområdet.
- h) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnitt, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

NVE, Helgeland Kraft Nett AS og Statnett påpeker at verneforskrifter til områder som krysses av nettlinjler skal inneholde standardbestemmelser for drift, vedlikehold og oppgradering av kraft- og energianlegg. Videre påpeker **Statnett** og **Helgeland Kraft Nett AS** at det bør være åpning for oppgradering og fornyelse av transmisjonsnettledninger, spenningsoppgradering og økning av linjetverrsnitt. **NVE** påpeker at eksisterende verneforskrift for Danielåsen- og Simaklubben naturreservat ikke har disse standard bestemmelsene. **NVE** foreslår å ta inn i verneforskrift § 4 et generelt unntak for drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil de foreslåtte verneområdene Jerpåsen (utvidelse av Litle Fiplingdalselva), Breiskardet-Båtskardet, Vassåsen, Svartvasselva, Mikkeljordmoen, Svartåga statskog og utvidelse av Simaklubben og Tuvhaugen. **Helgeland Kraft Nett AS** opplyser om at de har 22 kV-linjler som går gjennom de foreslåtte verneområdene Danielåsen NR utv., Jerpåsen (utvidelse av Litle Fiplingdalselva), Breiskardet-Båtskardet, Holmvassdalen NR utv, samt en lavspentlinje gjennom det foreslåtte verneområdet Litlfjellet.

Statsforvalterens kommentar: Forskriftene for nye og eksisterende verneområder vil bli oppdatert etter ny mal og inneholde følgende formuleringer:

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- g) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall, av eksisterende energi- og kraftanlegg i verneområdet.
- h) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnitt, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

Statnett og **Helgeland Kraft Nett AS** ber om at det gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene når det gjelder motorisert ferdsel etter skogryddebeltet til transmisjonsnettledningene. Det er videre på enkelte steder behov for motorisert transport utenfor ledningens byggeforbudsbelte, men innenfor det foreslåtte verneområdet. **Statnett** vil så snart som mulig få GPS-logget driftsveien som blir brukt slik at denne kan brukes som grunnlag til vernekartet. **Statnett** vil da be om at motorisert ferdsel etter driftsveien i forbindelse med drift og vedlikehold blir gitt en generell dispensasjon fra forbudet mot motorisert ferdsel.

Statsforvalterens kommentar: Ved akutt utfall eller fare for akutt utfall, kan det kjøres uten å søke om dispensasjon. Følgende formulering ligger inne i verneforskriften:

«§ 6 e) Nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.»

Statsforvalteren viser til brev fra Direktoratet for Naturforvaltning og NVE 3. november 2003 det de klargjør forholdet mellom vassdrags-/energianlegg og verneområder.

Verneforskriftene vil ofte gjøre direkte unntak for motorisert ferdsel som er nødvendig for et sikkerhetsmessig forsvarlig tilsyn, for eksempel ved akutt utfall. I andre tilfeller krever motorisert ferdsel en dispensasjon for at vernemyndigheten blant annet skal ha mulighet til å styre hvilke typer kjøretøy som skal benyttes og hvilken trasè som skal følges.

Dispensasjonsordninger er ikke tatt inn for å hindre nødvendige tiltak eller nødvendig kjøring, men fordi det i enkelte sårbare områder er ønskelig å styre bruken av kjøretøy slik at det ikke oppstår unødvendige konflikter og skader på naturmiljøet. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje må søkes om.

Helgeland Kraft Nett AS ønsker på generelt grunnlag at det i vernebestemmelsene for områder som berører lavspentlinjer og 22 kV-linjer, kan gis tillatelse til etablering av jordkabelanlegg etter søknad. Dette som følger av føringer fra NVE om at jordkabel som alternativ som hovedregel skal benyttes. **Helgeland Kraft Nett AS** mener at det bør kunne søkes om å etablere nevnte kommunikasjonslinje gjennom det foreslåtte naturreservatet ved Grytåvatnet til Laksen kraftverket som ligger rett utenfor verneforslaget.

Statsforvalteren mener at etablering av jordkabel i eksisterende kraftlinjetrasè kan vurderes som «oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under §4».

Formuleringen i verneforskriftene er som følger:

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser:

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- e) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.

Når det gjelder oppføring av ei ny kraftledning, så er det i utgangspunktet ikke aktuelt i naturreservat. Hvis det er allerede et planlagt tiltak må vi ta stilling til det etter høringa.

Helgeland Kraft Nett AS foreslår at dersom den foreslåtte avgrensningen av Grytåvatnet blir stående, bør det i vernebestemmelsene legges inn at drift, vedlikehold og fornyelse av 132 kV-linjen kan foregå uten å være i strid med verneformålet. Dette gjelder også bruk av motorisert kjøretøy/helikopter i og i nærheten av linjetraseen.

Statsforvalterens kommentar: Standardformulering om drift og vedlikehold og oppgradering av kraftlinja vil også innlemmes i denne verneforskriften. Motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold må søkes om, med mindre det er akutt utfall eller fare for akutt utfall.

Mineralressurser

Norsk bergindustri påpeker at det ikke framkommer av oppstartsmeldingen hvorvidt det er foretatt geologiske undersøkelser i de aktuelle områdene. **Fylkesrådet** påpeker også at mulige arealkonflikter med påviste mineralressurser og uttak av sand og grus i Hemnes bør kartlegges i det videre arbeidet med verneplanen. **Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)** mener at vernemyndighetene på generelt grunnlag bør se til informasjonen i DMF sitt kartinnsyn og Noregs geologiske undersøkning (NGU) sine ressursdatabaser for å sikre at verneområder ikke båndlegger mulighetene for undersøkelse, prøvetaking og eventuell tilrettelegging for utnyttelse av mineralske ressurser som er eller kan bli viktige i framtida. **DMF** sitt kartinnsyn viser både område med bergretter (undersøkings- og utvinningsrettigheter), aktsomhetspunkt og -område for gamle gruver og undersøkingsrapporter. For område der det er tildelt undersøkelsesrettigheter bør innehaver av rettighetene bli informert om at det pågår en verneprosess.

Statsforvalteren påpeker at utredningsområdene for vern av skog på statsgrunn er på ca 50000 daa og har dermed ikke utløst krav til konsekvensutredning, jfr. forskrift om konsekvensutredninger. Utredning av geologiske undersøkelser og mineralressurser ligger ikke i oppdraget vårt fra Miljødirektoratet, men vi sjekker selvfølgelig eksisterende informasjon i DMF og NGU sine kartløsninger.

Direktoratet for mineralforvaltning påpeker at Olaåsen i Vefsn kommune berører en grusforekomst i Norges geologiske undersøkning (NGU) sin ressursdatabase. Forekomsten vurderes til lokal betydning. Ifølge NGU har det vært tatt ut masser i regi av Statskog. Forekomsten er viktig for det lokale vedlikeholdet av vei.

Statsforvalteren har sett i NGU sin grusdatabase at det er registrert et massetak innenfor det foreslåtte verneområdet Olaåsen. Massetaket ser imidlertid til å være svært grovt avgrenset i grusdatabasen. Flyfoto viser at det aktive massetaket ligger 40 m utenfor det foreslåtte verneområdet.

Direktoratet for mineralforvaltning påpeker at Tuvhaugen naturreservat og Svartåga statskog i Hemnes kommune ligger i nærleiken av en registrert karbonatmineralressurs i Norges geologiske undersøkning (NGU) sin ressursdatabase. Forekomsten er vurdert med lokal betydning.

Statsforvalteren tar innspillet til orientering, men påpeker at områdene som foreslås vernet er avsatt til landbruk, natur- og friluftsliv i kommuneplanen, og det foreligger ingen konkrete planer om uttak. Denne forekomsten av karbonatmineralressurs er så stor at områdene som foreslås for vern bare utgjør en svært liten del av forekomsten. Det vil være mulig å drive denne forekomsten utenfor verneområdene.

Norsk bergindustri anmoder Statsforvalteren om å ta høyde for forekomster av geologiske drivverdige funn som ikke er omfattet av drift i dag, men som kan være

aktuelle for uttak i fremtiden. De ber om at verneforskriftene må utformes slik at de åpner opp for eventuelle uttak av fremtidige geologiske, drivverdige funn.

Statsforvalterens kommentar: *Et vern etter naturmangfoldloven vil ikke være forenelig med uttak av geologiske, drivverdige funn.*

Friluftsliv

Grane kommune v/Ellen Schjølberg mener at eksisterende stier og traktorveier innenfor de foreslåtte verneområdene i kommunen fortsatt må være tilgjengelig til bruk for allmennheten, spesielt med tanke på et friluftstilbud til utviklingshemmede.

Statsforvalteren påpeker at verneforskriftene ikke legger noen begrensninger på bruk av eksisterende stier og traktorveier med tanke på friluftsliv, men universell utforming skal i hovedsak utarbeides utenfor et eventuelt naturreservat

Grane kommune v/Tor Stabbforsmoen og Raymond Fagerli ønsker at de foreslåttene verneområdene skal være åpne for friluftsliv, og at det kan tilrettelegges for fiske i områder med elver. Det må da kunne hugges skog langs elveleiene.

Statsforvalteren påpeker at det skal være tillatt med jakt og fiske i verneområdene, men at tilrettelegging for fiske ved hogst ikke er aktuelt.

Are Halse peker på at i det eksisterende verneområdet Holmvassdalen er det i dag ikke tillatt å ri med hest utenfor etablerte veier. Mange gamle ferdselsveier og andre viktige friluftsområder er innenfor verneområdene, spesielt i Holmvassdalen og Stavvassdalen. Dersom det blir forbudt med hest ved Stavvassdalen vil dette ha store konsekvenser for mange siden Stavvassdalen er en viktig innfallspport til Lomsdal-Visten.

Statsforvalterens kommentar: *Når det gjelder bruk av sykkel og hest i verneområder er det en standardformulering som vanligvis blir brukt i alle verneforskrifter. Formuleringen er som følger: «utenom på eksisterende stier er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt». Dette er i tråd med friluftslovens § 2, og gjelder også utenfor verneområdene.*

Stein Are Dahl og **Alf Tjønn**a påpeker at Skarmodalen er Nordlandsleden opprustet og går gjennom det foreslåtte utvidelsesområdet. Leden går helt nord til Narvik og har behov for vedlikehold og merking gjennom reservatet.

Statsforvalterens kommentar: *Nordlandsleden må vi få inn på vernekartet slik at den kan ryddes, vedlikeholdes og merkes uten søknad. Formuleringen i verneforskriften for Skardmodalen er slik: Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for: h) Rydding, merking og vedlikehold av eksisterende sti, avmerket på vernekartet.*

Asgeir Almås opplyser om at det går skogsbilvei til Pantdalen gjennom Mikkeljordmoen. Usikker på om det berører verneforslaget. Veien brukes som skutertrase om vinteren.

Statsforvalterens kommentar: *Ifølge kartet over skutertrasèer i Hattfjelldal kommune berører ikke denne skutertrasèen det foreslåtte verneområde ved Mikkeljordmoen.*

Avgrensing

Naturvernforbundet og Jostein Lorås mener at grensene er trukket altfor snevert i mange av de foreslåtte verneområdene. En del viktige naturtypelokaliteter og rødlistearter er havnet utenfor de grensene som er trukket. **Naturvernforbundet** påpeker at dette er i strid med hva Stortinget har bestemt og at det reduserer handlingsfriheten i den videre prosessen ved at man allerede før høring har kommet til et punkt hvor man faglig sett ikke har mer areal å gi. De viser til at en rekke 1-stjernes områder ikke er meldt oppstart for på Helgeland, og i tillegg er det tatt ut betydelig areal med verdi 2, - og 3 stjerner innenfor områdene Danielåsen NR utv, Breiskardet-Båtskardet, Stavvassdalen-Dempa og Mikkeljordmoen. **Jostein Lorås** påpeker at totalt areal produktiv skog som er kartlagt for vern er relativt lite for fylkets del.

Statsforvalteren fikk spesifikt i oppdrag å utrede vern for 18 områder av Miljødirektoratet i brev av 17. mars 2020. Områdene med 1 stjerne var ikke en del av oppdraget. Når det gjelder de områdene vi har meldt oppstart for, var oppdraget vårt å gjøre små endringer på bakgrunn av kartleggingsresultatene fra 2018, samt Asplan Viak sin rapport som beskriver naturverdier i tilgrensende arealer.

Naturvernforbundet og Jostein Lorås mener at Statsforvalteren har fjernet en god del gammelskog på kalkgrunn i den nordøstre enden av utvidelsen av Danielåsen naturreservat. Her er det funnet rødlistearter og verdifulle naturtyper.

Naturvernforbundet mener at vernegrensa må legges parallelt med grensa for tidligere foreslått Storvassåsen NR (og helst innlemme dette området). I øst er grensene trukket uheldig ved at ikke hele naturtypelokaliteten ved Forraåsen er inkludert. Dette medfører også at en god del rødlistefunn havner utenfor. Her bør grensa følge bekkedalen øst for kjerneområdet. De mener at også arealene ved Lilleelvholtet og Lomtjønna i henholdsvis sørvest og sørøst bør inkluderes. Her finnes 5 kjerneområder utenfor og i tillegg deler av ett annet.

Statsforvalterens kommentar: *Området «Storvassåsen» ble tatt ut av foreslått vern av Klima- og miljødepartementet i forrige runde av statsskogvern. Det er derfor uaktuelt å ta dette området inn i en ny verneplan. Danielåsen ble utvidet til 8700 daa med bakgrunn i supplerende kartlegging av Asplan Viak og har fanget opp vesentlige verdier innenfor rammene som er satt for prosessen.*

Naturvernforbundet påpeker at det er viktig for Statsforvalteren å være klar over viktigheten av å ta vare på det store sammenhengende området med naturskog og myr som Danielåsen representerer. Bredhodekamelflue er arealkrevende og når staten eier det eneste leveområdet for arten i Norge, er det sterkt kritikkverdig om ikke staten tar sitt eget ansvar for å følge opp FN-forpliktelsene om å hindre tap av biologisk areal gjennom og inkludere alt verneverdig areal i Danielåsen NR utvidelse.

Statsforvalterens kommentar: Det ene funnet av bredhodekamelflue er innenfor verneforslaget til utvidelsen av Danielåsen naturreservat. Det andre funnet ligger innenfor området «Storvassåsen» som ble tatt ut før vedtak i forrige runde med statsskogvern på Helgeland. av foreslått vern av Klima- og miljødepartementet i forrige runde av statsskogvern. Det er som tidligere nevnt ikke aktuelt å ta dette området inn i en ny verneplan.

Naturvernforbundet og **Jostein Lorås** mener at buffersonene rundt det avgrensede området i Breiskardet-Båtskardet er for små til å kunne bevare de sårbare regnskogmiljøene. Oresinoberlav på nordsida av Breiskardelva mangler en slik sone mot nord og Statsforvalteren bør utvide grensa her.

Statsforvalterens kommentar: Grensene mot sør i Breiskardet-Båtskardet ble utvida med ca 80-90 m for å lage en større buffersoner for de to regnskoglokalitetene i Bergerelva. Når det gjelder funnet av oresinoberlav i regnskoglokaliteten ved Breiskardbekken, er det ikke lagt noen buffer mot nord. Verneområdegrensa er lagt langs skogkanten som grenser til en myr. Vi har tatt med hele regnskoglokaliteten innenfor, men vurderte det slik at myra uansett ikke utgjør noen god buffersoner for å hindre uttørking av regnskoglokaliteten.

Naturvernforbundet mener at det er betydelig mengde av rødlistefunn i arealene nedenfor kraftledningen i nordvest når det gjelder Breiskardet-Båtskardet. Dette viser ytteligere betydningen av vern av lavereliggende skog som her er livsmiljø for norske ansvarsarter oresinoberlav (EN) taigabendellav (EN) og granbendellav (VU) samt taiganål (VU) og pastellkjuke (EN).

Statsforvalterens kommentar: Området som ligger nordvest for kraftlinja er tatt med i verneforslaget.

Naturvernforbundet mener det er svært viktig at det ikke gjøres noen arealreduksjoner i Jerpåsen (utvidelse av Litle Fiplingdalselva naturreservat).

Statsforvalteren tar innspillet til orientering.

Naturvernforbundet mener at hele naturtypelokaliteten Susna ved Mikkeljordmoen bør inkluderes i verneforslaget.

Statsforvalterens kommentar: Grensa mot sør, når det gjelder Mikkeljordmoen, er trekt mot privat grunn.

Jostein Lorås påpeker at en skuterløype går i nordøst retning fra Auster-Vefsna til Hattfjelldal kommune. Dersom denne skal beholdes etter et eventuelt vern må det være forbudt å raste undervegs, selv om løypa går på utsiden av reservatet. Befaringer som er gjort, viser at stående kelotrær er hogd til brensel av skuterførere eller passasjerer.

Statsforvalterens kommentar: Skuterløypa går delvis gjennom det foreslåtte utvidelsesområdet til Danielåsen naturreservat. Det ligger allerede inne i forskrifta for denne

løypa at det ikke er tillatt å raste på denne strekningen. I utgangspunktet ønsker vi ikke en skuterløype inne i et reservat, men vi får ta stilling til denne løypa etter høringa.

Jostein Lorås påpeker at ved å utvide Holmvassdalen naturreservat i alle retninger vil det klassifiseres som 4 stjerner ifølge Asplan Viaks fagrapport. Mot vest og øst har utvidelsen betydelige arealer med lavereliggende skog, og området har en rekke naturtyper avgrenset på kalkgrunn i alle delområdene.

Statsforvalteren tar innspillet til orientering.

Statskog har kommet med en del muntlige innspill på befaringer med Statsforvalteren. Det gjelder avgrensningen for utvidelsen av Simaklubben naturreservat, Svartvasselva, Olaåsen, Auster-Vefsna, Mikkeljordmoen og utvidelsen av Lomsdal-Visten.

Statsforvalteren ønsker at også de områdene Statskog ønsker å ta ut blir vurdert i konsekvensanalysen for skogbruket, og at vi ser nærmere på disse innspillene når denne analysen foreligger.